

зокрема сформованої навички застосування правильної, відповідної до характеру твору педалі. Вона прикрашає музичний твір, ритмічно його організовує, допомагає передати музичний образ, підтримати соліста-вокаліста і соліста-інструменталіста.

Список використаних джерел

1. Алексєєв°А. З історії фортепіанної педагогіки / Хрестоматія. К. : Музична Україна, 1974. 166°с.
2. Боровицька°О., Ключєва°С. Методичні аспекти формування навичок в роботі концертмейстера-піаніста // *Науковий часопис педагогічного університету ім.°М.°П.°Драгоманова*. Серія 5. Київ Вид-во НПУ імені М.°П.°Драгоманова, 2018.

Горбуля Людмила, Павленко Ірина,
викладачі Кобеляцької ДМШ
Кобеляцької міської ради (м. Кобеляки)

МОГУТНЄ КОРИННЯ РОДИНИ РЕВУЦЬКИХ

«В колыску дар пісень
Тобі поклала доля,
У серце налила добра і чистоти,
І дорогі скарби несеш обачно ти,
Як чашу, як свічу у радісне роздолля...»
М. Рильський

***Анотація.** У статті представлено родовід родини Рєвущьких, розкрито коріння шляхетного роду видатного композитора Л. Рєвущького, висвітлено сімейні традиції, особливості виховання, зв'язки з рідним селом, вподобання та захоплення українського митця.*

***Ключові слова:** родина, козацький шляхетний рід, родовід, композитор, музично-педагогічна діяльність.*

***Постановка проблеми.** У 2024-му році митці України відзначили славу ювілейну дату – 135 років від дня народження видатної людини – композитора ХХ століття, педагога, вченого і музично-громадського діяча Левка*

Миколайовича Ревуцького.

За незаними законами творить Провидіння історію людства, прагнучи не оминати жоден куточок землі, жоден народ, даруючи всім благо. І так діється з року в рік, із століття в століття. От і далекий вже тепер 1889 рік позначився знаковими подіями: у Парижі постала Ейфелева вежа, у Нью-Йорку збудували перший у світі хмарочос, в Англії народився геніальний комік Чарлі Чаплін, в Австро-Угорщині народився видатний філософ Людвіг Вітгенштейн. Пощастило й Україні: того року в нашій південній Пальмірі – Одесі – народилася майбутня поетеса Анна Ахматова; у Києві народився уславлений конструктор літаків Ігор Сікорський. А 20 лютого в маленькому селі Іржавець, тоді Полтавської губернії (зараз Чернігівська область), що неподалік від Ічні, у родині Ревуцьких побачив світ майбутній велет української музики Левко Ревуцький.

Виклад основного матеріалу. Мальовничий Іржавець, де зростав майбутній геній української музики, значно відрізнявся від знаного нинішнім поколінням «колгоспного села», у якому всі будинки були на одне лице, з однаково вимірними латками-городами. За старим планом 1860 року видно, що центральним пунктом, навколо якого групувалися оселі, був міцний кам'яний Святотроїцький храм, де з 1716 року зберігалася чудотворна ікона Іржавецької Богоматері, яка, за переказами, була написана у XVI ст. орієнтовно через 10 років після загибелі козака Байди Вишневецького і з того часу стала найшановнішою святинєю Запорізької Січі. Вона століттями зберігалася в січовій церкві Святої Покрови, до неї завжди перед походами зверталися з молитвами, вона мала сумний пророчий дар – «плакала» перед поразками і нещастями.

Іржавець знаходився недалеко від гетьманської столиці Батурина і належав козацьким полковникам Стороженкам, які відтоді охороняли святиню. Іржавець постійно зустрічав паломників, у числі яких був і Т. Г. Шевченко, який написав спогад про чуда ікони – поему «Іржавець». Там є такі слова: «Заплакала Матір Божа сльозами святими...». Брати Дмитро і Лев були теж

хрещені перед Іржавецькою чудотворною іконою Матері Божої. Це село було дружнім, багатим; за ним знаходився спільний сільський льодник, де впродовж літа на притрушених соломою брилах криги зберігалися харчі.

У маєтках жили знатні родини, здебільшого нащадки шляхетської козацької старшини Ічнянської сотні. За материнською лінією рід Ревуцьких походить від козацького шляхетського роду Стороженків, а отже є нащадком двох гетьманів водночас: Богдана Хмельницького – по доньці Марії Богданівні, одруженій з Іваном Стороженком та Павла Полуботка (його правнука Феодосія була прабабою братів Ревуцьких, а Олекса Стороженко – український письменник, її рідний дядько). Материн батько, дід Дмитро Кіндратович Каневський був військовим. Мати, Олександра Каневська вільно володіла французькою та німецькою мовами, здобула музичну освіту в пансіоні для панночок села Римарівців Гадяцького повіту в німецького вчителя Блюмеля.

По батькові Миколі Гавриловичу Лев був роду, заснованого запорізьким козаком Петром Ревухою, що був прибічником гетьмана Конашевича з кошу Петра Сагайдачного. Є навіть народна пісня про легендарного козака Петра Ревуху («Про Ревуху», обр. Л. Ревуцького). Родина Ревуцьких знала свій родовід, своє могутнє коріння – Стороженки, Хмельницькі, Лизогуби, Лисенки, Каневські, Раковичі.

За переказами Ревуцькі по батьківській лінії в п'яти поколіннях були священниками Святотроїцької церкви, в тому числі і батько композитора, який, доречі, навчався в Полтавській семінарії, але згодом полишив церковну кафедру. Мати була блискучою піаністкою, збирачкою фольклору, вчителькою.

Левко і його брат Дмитро, якого назвали на честь діда по материній лінії, були єдиними нащадками давньої та великої родини (брати ж батька не мали дітей), яка впродовж кількох століть давала Україні видатних військових діячів, вчених, письменників, етнографів, митців, священників. «Доброзичливість» – даруй людям добро – заповідь батьків, яка стала заповітом братів Ревуцьких.

Вдома у них була велика бібліотека і колекція українських народних інструментів, у тому числі унікальні кобзи, два роялі, скрипка, на яких батько

полюбляв грати народні пісні. Оскільки Ревуцькі були людьми високоосвіченими, то намагалися своїм двом синам дати якнайкращу освіту. В сім'ї панував культ Тараса Шевченка, Пантелеймона Куліша, Олекси Стороженка (українських письменників) та Миколи Лисенка. Левко ж з дитинства захоплювався астрономією, механікою, фотографією, вдома був облаштований телескоп і домашній планетарій, бо до середини 10-х років 20 ст. в зацікавленнях Левка Ревуцького змагалися музична творчість і техніка.

В Іржавці серед чудової природи відбулося перше знайомство майбутнього композитора з народною піснею, її співали селяни в полі, постійно звучала вона і вдома, в сімейному хорі, в якому брали участь і діти. Батьки його славилися як великі аматори мистецтва, а дядько Олександр Ревуцький навіть був солістом опери. Хлопчик ріс в атмосфері любові до мистецтва, часто слухав гру своїх батьків у ансамблі (скрипка і фортепіано), їх спів, і з цим чудові мелодії міцно увійшли в душу юнака і згодом стали джерелом музичних образів його творів.

Зв'язки композитора з рідним селом не переривалися до останніх років його життя. Місцеві жителі, колгоспники пишалися своїм славним земляком, переписувались з ним і часто приїздили до столиці на урочистості з нагоди його ювілеїв та на багаточисленні концерти.

Л. М. Ревуцькому долею було покладено прожити довге життя у 88 років, пережити всі перипетії буремного ХХ століття – дві світові війни, епохи революцій, не один раз стояти на межі небуття, зазнати втрат та злету творчого горіння й загального визнання. Йому судилося стати тією ланкою творчої традиції української музичної культури, яка підхопила починання великого вчителя Миколи Віталійовича Лисенка й передала їх прийдешнім поколінням.

Він був серед композиторів наймолодшим, що перекинув місток від минулого ХХ століття до наших днів, адже його численні учні працюють у багатьох консерваторіях і музичних коледжах України ще й сьогодні. В нього було багато талановитих учнів – понад 50 – це і композитори, і теоретики, і мистецтвознавці. Серед них Георгій і Платон Майбороди, Ігор Шамо, Михайло

Дремлюга, Аркадій Філіпенко, наш земляк – композитор із Кобеляк Віталій Дмитрович Кирейко та багато інших. У важкі роки він іноді платив студентам стипендію з власної кишені, про що вони й не здогадувалися. Останній його учень – композитор Леонід Грабовський казав: «Ревуцький своєю музикою, своєю людяністю, доброзичливістю, тактом дав усім нам яскравий приклад, предметний урок композиторської та загальношкільної етики, урок інтелігентності. Гарячий патріот свого краю, він мислив у музиці, як годиться мислити сину свого народу...».

Український фонд культури до 100-річчя від дня народження митця в Іржавці відновив батьківський будинок та відкрив Меморіальний музей-садибу Л. Ревуцького, який став символом духовного відродження села. Його іменем названо навчальні заклади України. До ювілею його учнями було здійснене повне 11-томне видання творів вчителя. Спілка композиторів України та Міністерство культури заснували щорічну премію імені Левка Ревуцького, яка присуджується молодим талановитим музикантам.

Висновки. Родовід родини Ревуцьких походить від шляхетного козацького роду, де впродовж тривалого часу зберігались цінні сімейні та духовні національні традиції. Імена братів Левка і Дмитра Ревуцьких внесено до списку 100 найвидатніших українців, починаючи від князя Володимира, гетьмана Б. Хмельницького і до наших днів, які гідно зайняли місце в «Стозір'ї України», ставши назавжди символом духовності нації.

Список використаних джерел

1. Кузик В. Лев Миколайович Ревуцький: монографія. Київ, 2011.
2. Лісецький С. Українська музична література для 7 класу ДМШ. Київ : Музична Україна, 1991.
3. Ольковський А. Нарис історії української музики. Київ : Музична Україна, 2003.
4. Українська музична література: навчальний посібник для учнів дитячих музичних шкіл (четвертий рік навчання). Ч. 3. Рівне, 2007.